

**PRIM'AWLA QORTI CIVILI
ONOR IMHALLEF ANNA FELICE**

Illum 10 ta' Mejju, 2017

Rikors Guramentat Nru: 19/2013 AF

Maria sive Maryanne Spiteri

vs

Avukat Dr. Edward Gatt

Il-Qorti:

Rat ir-rikors ġuramentat ta' Maria sive Maryanne Spiteri li permezz tiegħu wara li ġie premiss illi:

Fit-12 ta' Mejju 2006, waqt li l-esponenti kienet qieghda taqsam minn fuq 'pedestrian crossing' fi Triq il-Pijunieri, San Pawl il-Bahar, hija sfat imtazzra minn vettura misjuqa minn Richard Nigel Newbould u sofriet griehi gravi li kkawzalha dizabilitajiet permanenti f'ġisimha.

L-esponenti nkarigat lill-intimat Avukat Dr Edward Gatt biex jassistiha.

Fis-16 ta' Ottubru 2007 gie pprezentat Rikors fil-Qorti tal-Magistrati (Malta) fl-ismijiet "Maria Spiteri vs. Richard Nigel Newbould" (Avviz Numru 319/2007 MM) li bih il-Qorti giet mitluba tikkundanna lill-konvenut ihallas id-danni sofferti minnha fl-imsemmi incident stradali.

Permezz ta' nota pprezentata fit-28 ta' April 2008 min-naha attrici, gie ddikjarat illi l-pretensjoni taghha ma teccedix Lm5,000 / €11,646.87.

Permezz ta' nota ohra pprezentata fid-29 ta' April 2008 min-naha attrici, gie ddikjarat 'inter alia' illi l-"percentage disability" kienet ta' 5% u li d-"danni relatati ma' kundizzjoni fis-snien" kienu jammontaw ghal Lm944.46; li d-"danni futuri" kienu jammontaw ghal Lm3369.60; u li d-"danni attwali (inkluz dawk tas-snien)" kienu jammontaw ghal Lm4890.64. Id-danni totali indikati kienu €11,392.13.

B'sentenza moghtija fis-16 ta' Gunju 2008 fl-ismijiet premissi, il-Qorti tal-Magistrati (Malta), wara li gew ipprezentati l-kapitoli ghas-subizzjoni tal-konvenut, laqghet it-talba attrici fis-somma ta' €11,392.13, bl-ispejjez kontra l-konvenut Richard Nigel Newbould.

Fid-9 ta' Gunju 2009, tressaq Rikors guraumentat fil-Prim'Awla tal-Qorti Civili fl-ismijiet "Maria Spiteri vs. Mediterranean Insurance Brokers (Malta) Limited u GasanMamo Insurance Limited, ghal kull interess li jista' jkollha" (Rikors mahluf numru 562/2009 JRM) li bih u ghar-ragunijiet hemm imsemmija, l-attrici talbet lill-Qorti ssib li s-sentenza moghtija mill-Qorti tal-Magistrati ta' Malta fis-16 ta' Gunju 2008 hija ezegwibbli wkoll kontra z-zewg socjetajiet intimati.

B'sentenza tal-15 ta' April 2010, il-Prim'Awla tal-Qorti Civili laqghet l-ewwel eccezzjoni preliminari tas-socjeta' mharrka Mediterranean Insurance Brokers (Malta) Limited u qalet li "l-azzjoni attrici m'hijiex wahda li taqa' fil-kompetenza ta' din il-Qorti, bl-ispejjez kontra l-attrici."

Fit-28 ta' Ottubru 2010, tressaq Rikors fil-Qorti tal-Magistrati (Malta) fl-ismijiet "Maria Spiteri vs. Mediterranean Insurance

Brokers (Malta) Limited u GasanMamo Insurance Limited” li bih l-attrici talbet lill-Qorti tiddikjara u konsegwentement tordna li s-sentenza moghtija mill-Qorti tal-Magistrati (Malta) fl-ismijiet “Maria Spiteri vs. Richard Nigel Newbould” (Avviz Numru 319/2007 MM) tas-16 ta’ Gunju 2008 hija wkoll ezegwibbli kontra s-socjetajiet intimati.

B’sentenza tat-23 ta’ Novembru 2011, il-Qorti tal-Magistrati (Malta), filwaqt li cahdet l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni, ikkonkludiet –

“Illi minn dak kollu hawn espost, ghandu jirrizulta li r-rikorrenti naqset milli tinnotifika lis-socjetà intimata GasanMamo Insurance Limited kif trid il-ligi stante li hi qatt ma interpellat lill-istess socjetà intimata b’att gudizzjarju qabel jew fi zmien sebat ijiem wara tmiem il-provi tal-attur fil-procediment tal-kawza bin-numru 319/07 fl-ismijiet ‘Maria Spiteri vs. Richard Nigel Newbould’, deciza minn din il-Qorti diversament preseduta fis-16 ta’ Gunju 2008. Kull ma jirrizulta hija ittra ufficjali bid-data tas-16 ta’ Gunju 2010 li giet notifikata lis-socjetà intimata GasanMamo Insurance Limited fis-26 ta’ Gunju 2010, liema ittra ufficjali però qatt ma jista’ jkollha effett u sahha kontra l-istess socjetà intimata ghax saret wara t-terminu impost tassattivament mil-ligi.”

Il-Qorti tal-Magistrati (Malta) ghalhekk laqghet l-eccezzjonijiet l-ohra u konsegwentement cahdet it-talbiet attrici.

Minn din is-sentenza gie pprezentat appell mill-parti sokkombenti, jigifieri minn Maria Spiteri.

B’sentenza tal-11 ta’ Ottubru 2012 fl-istess ismijiet, il-Qorti ta’ l-Appell, wara li rrimarkat li “mill-istess provi jirrizulta li s-socjetà assikuratrici kienet is-socjetà GasanMamo Insurance Limited, u jidher car li fil-konfront taghha l-appellanti ma osservatx id-disposizzjonijiet tal-artikolu 10(2)(a) tal-Kapitolu 104 tal-Ligijiet ta’ Malta”, ikkonkludiet:

“Illi minn dan jirrizulta li l-appellanti naqset milli tinnotifika lis-socjetà intimata GasanMamo Insurance

Limited kif trid il-ligi stante li hi qatt ma interpellat lill-istess socjetà intimata b'att gudizzjarju qabel jew fi zmien sebat ijiem wara tmiem il-provi tal-attur fil-procediment tal-kawza bin-numru 319/07 fl-ismijiet 'Maria Spiteri vs. Richard Nigel Newbould', deciza fis-16 ta' Gunju 2008. Kull ma jirrizulta hija ittra ufficjali bid-data tas-16 ta' Gunju 2010 li giet notifikata lis-socjetà intimata GasanMamo Insurance Limited fis-26 ta' Gunju 2010, liema ittra ufficjali però qatt ma jista' jkollha effett u sahha kontra l-istess socjetà intimata ghax saret wara t-terminu impost tassattivament mil-ligi.

Illi dwar l-ittra tal-25 ta' April 2007 ... din kienet indirizzata lis-socjetà AON Limited illum Mediterranean Insurance Brokers (Malta) Limited izda fl-ewwel lok l-istess socjeta` ma hijiex socjetà assikuratrici tant li l-policy hemm indikata hija dik numru GMI12005/1434, u wkoll ma hemm l-ebda referenza ghall-kawza attwalment istitwita - izda fuq kollox tali socjetà ma hijiex "assiguratur awtorizzat" skond id-disposizzjonijiet tal-Kap. 104 li huwa deskritt bhala *"impriza li tkun irceviet l-awtorizzazzjoni ufficjali f'Malta biex tibda kummerc ta' assigurazzjoni diretta u li tmexxi kummerc ta' assigurazzjoni dwar responsabilita` obbligatorja ta' terzi ghar-rigward tal-uzu ta' vetturi bil-mutur."* Is-socjetà appellata Mediterranean Insurance Brokers (Malta) Limited mhux is-socjetà assikuratrici indikata fl-istess artikolu u ghalhekk tali ittra ufficjali ma hijiex dik indikata skond l-artikolu 10(2)(a) tal-Kap. 104 u allura kull konsiderazzjoni ohra ghal fini ta' din il-kawza hija ghal kollox irrilevanti u dan ghaliex jirrizulta li sfortunatament ghaliha l-appellanti ma ottemperatx ruhha mal-istess disposizzjonijiet legali tassattivament imposti. B'hekk l-appell qed jigi michud ghaliex infondat fil-fatt u fid-dritt."

B'rizultat ta' dan kollu, l-attrici mhix f'pozizzjoni li tircievi risarciment tad-danni li sofriet ai termini tad-dispozizzjonijiet tal-Kapitolu 104 tal-Ligijiet, u ghalhekk hija sofriet danni.

Dan kollu gara minhabba l-agir kolpuz tal-intimat Avukat Dr Edward Gatt fit-twettiq ta' l-inkarigu moghti lilu mir-rikorrenti

Maria Spiteri meta talbitu l-assistenza professjonali tieghu u hu accetta l-inkarigu.

Il-fatti u cirkostanzi msemija jwasslu inevitabbilment għall-konkluzjoni illi kien hemm inkurja u negligenza materjali da parti ta' l-intimat Avukat Dr Edward Gatt, kif fil-fatt johrog implicitament mill-precitati sentenzi –

(1) Billi Maria Spiteri sofriet grad ta' dizabilità permanenti f'diversi bnadi ta' gisimha, fosthom għonqha, spallejha, genbha u snienha, apparti hsara psikologika, kieku l-kawza giet istitwitat fil-Prim'Awla tal-Qorti Civili kienu jigu mahtura esperti medici indipendenti biex jistabbilixxu '*disability rating*' fir-rigward ta' kull dizabilità permanenti li hija sofriet f'għisimha u d-danni reklamati kienu jkunu indubjament ferm akbar.

(2) Ma gewx osservati d-dettami ta' l-artikolu 10(2)(a) tal-Kapitolu 104, li jipprovdi tassattivament:

Ebda somma ma jkollha tithallas mill-assiguratur awtorizzat taht id-disposizzjonijiet ta' qabel ta' dan l-artikolu –

(a) b'effett ta' sentenza, kemm-il darba qabel jew fi zmien sebat ijiem wara tmiem il-provi tal-attur fil-procediment li fih tkun giet mogħtija s-sentenza, ma jingħatax avviz ta' dak il-procediment b'att gudizzjarju lill-assiguratur awtorizzat.

(3) Ma saret l-ebda verifika dwar liema soċjetà kienet l-"assiguratur awtorizzat" u liema kienet il-*broker*, meta dan kien ovvj u anke mill-isem stess tas-soċjetà Mediterranean Insurance Brokers (Malta) Limited.

Semplici verifika mar-Registru tal-Kumpaniji (permezz ta' servizz offrut bla hlas minn fuq l-internet) dwar l-isem ta' l-entità kienet tkun sufficjenti biex dan l-izball jigi evitat.

(4) Ghalkemm l-intimat iddikjara illi l-vettura li tajjret lir-rikorrenti "kienet assicurata mal-AON li rrizulta li hija sub-agent tas-socjeta` intimata (Gasamamo Insurance Limited)", din qatt ma setghet tkun 'sub-agent' tas-socjeta` Gasamamo Insurance Limited. Dan ghalix sabiex socjeta` tigi vestita bl-awtorita` li tagixxi bhala agent ghan-nom ta' socjeta` assiguratrici Maltija, tenhtiegilha licenzja mahruga ai termini tal-Kapitolu 403 tal-Ligijiet ta' Malta mill-Awtorita` ta' Malta ghas-Servizzi Finanzjarji (MFSA). Barra minn hekk, il-lista ta' *insurance principals, insurance agents* u *insurance brokers* hija miftugha ghall-pubbliku u facilment accessibbli bla hlas minn fuq is-sit elettroniku tal-MFSA, u ghalhekk kien hemm nuqqas ta' verifika ta' taghrif li facilment seta' jigi verifikat. Dan apparti l-fatt li l-ligijiet huma disponibbli fuq is-sit elettroniku tal-Qrati ta' Malta.

(5) L-intimat, minbarra li naqas li jivverifika l-identita` ta' l-assigurator awtorizzat, naqas ukoll li jsegwi dak li hemm fil-ligi. L-ittra ufficjali kellha ssir kontra Gasamamo u kellha tindika liema hi l-kawza li giet istitwita sabiex l-insurance tkun tista' ssegwiha u tikkontesta t-talbiet li jkunu qeghdin jitressqu fiha, kif gie ritenut mill-Qorti tal-Appell.

(6) L-intimat talab u kiseb il-hrug ta' mandat ta' sekwestru ezekuttiv numru 3316/08 fl-ismijiet "Maria Spiteri vs. Richard Nigel Neubould u AON Malta Limited" meta s-socjeta` "AON Malta Limited" ma kellha x'taqsam xejn mal-kaz.

(7) Illi b'rizultat ta' dan l-izball ulterjuri, is-socjeta` "AON Malta Limited" (C-35578) talbet u kisbet il-hrug ta' mandat ta' sekwestru numru 1935/08 kontra l-attrici Maria Spiteri bla hija kienet tahti xejn, stante li dak li sehh gara b'aktar negligenza da parti ta' l-intimat.

Skont il-principji stabbiliti mid-dottrina u l-gurisprudenza, ghal din l-inkurja ghandu jirrispondi l-avukat inkarigat mir-rikorrenti Maria Spiteri, u dan minhabba li l-izbalji huma derivanti minn

negligenza jew inkapacità tieghu bhala professjonista, u mhux b'rizultat tal-incertezza tal-istess professjoni.

L-esponenti qed tircievi kontijiet ghal spejjez gudizzjarji konsiderevoli illi hija giet mgħobbija bihom unikament b'rizultat tas-sensiela ta' passi gudizzjarji zbaljati meħuda mill-intimat, liema passi gudizzjarji gew hekk iddikjarati zbaljati minn diversi Qrati fosthom l-Onorabbli Qorti ta' l-Appell.

L-intimat, minkejja li gie interpellat permezz ta' ittra privata tal-10 ta' Novembru 2012 u oħra tal-10 ta' Jannar 2013, naqas li jersaq għal-likwidazzjoni u hlas tad-danni konsegwenzjali sofferti mir-rikorrenti.

Intalbet din il-Qorti sabiex:

- 1) Tiddikjara lill-intimat responsabbli lejha għall-hlas tad-danni kollha konsegwenzjali li hija sofriet minhabba l-agir kolpuz tieghu fit-twettiq ta' l-inkarigu mogħti lil mir-rikorrenti Maria Spiteri meta talbitu l-assistenza professjonali tieghu u hu accetta l-inkarigu.
- 2) Tillikwida d-danni kollha sofferti mir-rikorrenti, inkluzi imma mhux biss id-danni li ma rnexxilhiex tigbor b'rizultat ta' dan l-agir kolpuz kif ukoll l-ispejjez gudizzjarji li hija giet mgħobbija bihom minhabba l-agir negligenti ta' l-intimat.
- 3) Tikkundanna lill-intimat iħallas id-danni kollha hekk likwidati.

Bl-ispejjez kontra l-intimat, li huwa ngunt għas-subizzjoni.

Rat ir-risposta ġuramentata tal-Avukat Dottor Edward Gatt li permezz tagħha eċċepixxa illi:

Fl-ewwel lok, l-eccipjenti ma kienx negligenti jew traskurat jew imperit fl-inkarigu tieghu u dan hekk kif ser jirrizulta waqt is-smigh ta'din il-kawza u konsegwentement la għandhom jigu likwidati danni u wisq anqas m'għandu jkun hemm il-kundanna ta' hlas ta'danni lill-attrici.

Fit-tieni lok u bla pregudizzju, t-talba attrici ghandha tigi respinta u dan stante li hija intempestiva u dan minhabba l-fatt li l-attrici effettivament u realment ma sofriet l-ebda danni, izda naqset (u ghadha qed tonqos) li tezegwi u tigbor dak li hija ntitolat ghalih wara l-otteniment tas-sentenza (favorevoli ghall-attrici) fl-ismijiet "Maria Spiteri vs. Richard Nigel Newbould" Avviz Nru. 319/2007/MM] deciza fis-16 ta' Gunju, 2008.

Fit-tielet lok u bla pregudizzju, d-deklaratorja tal-htija civili ghandha tkun bazata fuq agir traskurat, negligenti jew imperit - li f'dan il-kaz ma jirrizultawx - li jwassal ghat-tigrib ta' pregudizzju irrimedjabbli jew danni reali. F'dan il-kaz, il-pretiza attrici hi wahda in abstracto peress illi l-istess attrici ghad ghandha rimedji pertinenti u ghodda procedurali sufficjenti biex tirroriskwoti c-cifra minnha mirbuha fil-kawza fuq menzjonata.

In vista taz-zewg eccezzjonijiet precedenti, l-attrici ghandha ghalhekk turi l-interess guridiku taghha f'din il-kawza, liema interess ghandu jkun, inter alia, personali, attwali, konkret, reali u dirett, u li l-kawza tista' tipproduci rizultat utili u/jew vantaggjuz ghal min jipproponiha.

Dejjem bla pregudizzju ghal dak sovra eccepit, l-eccipjenti dejjem strah fuq l-informazzjoni li l-attrici kienet tghaddilu u l-istess attrici kienet dejjem tkun aggornata b'kull pass li qed jittiehed fil-proceduri.

Dwar il-kwestjoni ta' fejn kellha tinfetah il-kawza - jekk hux fil-qراطي superjuri jew f'dawk inferjuri - jigi eccepit li l-ghazla ta' fejn tinfetah azzjoni ma tista' qatt tigi inkolpata lill-eccipjenti stante li l-istess kien informa u iddibatta l-ghazla tal-kompetenza qabel ma nfethet il-kawza u l-atti sussegwenti wara l-introduzzjoni ta' l-att promotur dejjem sab l-adezzjoni u akkwijixxenza tal-attrici. Ghalhekk, l-attrici ma tistax issa u *a posteriori* tikkwerela l-ghazla tal-qorti ghax tahseb li setghet tircievi kumpens superjuri ghal dak moghti mill-qراطي inferjuri.

Bla pregudizzju, l-attrici ghandha taghti rendikont reali u tangibbli tad-danni kollha li qed tippretendi li allegatament

sofriet jew li qed issofri u dan a norma tal-Artikoli 558 u 559 tal-Kodici ta' Procedura Civili.

Salv eccezzjonijiet ulterjuri.

Semgħet ix-xhieda prodotti.

Semgħet it-trattazzjoni finali tal-abbli difensur tal-attriċi.

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet tal-intimat.

Rat in-nota ta' replika tal-attriċi.

Rat li l-kawża tħalliet għas-sentenza.

Rat l-atti kollha tal-kawża.

Ikkunsidrat illi din hija kawża għal dikjarazzjoni ta' responsabbiltà professjonali u għall-likwidazzjoni u ħlas ta' danni. Permezz ta' din l-azzjoni, l-attriċi qiegħda titlob lill-Qorti tikkundanna lill-intimat jagħmel tajjeb għad-danni li hija tgħid illi sofriet konsegwenza tal-allegat aġir kolpuż tiegħu fit-twettiq tal-inkarigu mogħti lilu.

Mill-provi prodotti jirriżulta illi fit-12 ta' Mejju 2006 l-attriċi sofriet ġrieħi meta sfat imtadjra minn vettura misjuqa minn ċertu Richard Nigel Newbould. F'April tas-sena 2007 hija bagħtet ittra uffiċjali lil Newbould u s-soċjetà AON Malta Limited, li sa fejn kienet taf hi kienet il-kumpannija assiguratrici tiegħu, sabiex titlobhom jersqu għal-likwidazzjoni u ħlas ta' danni li hija ġarbet konsegwenza tal-imsemmi incident. Ftit wara, hija intavolat kawża għad-danni fil-Qorti tal-Maġistrati kontra Newbould, liema kawża nqatgħet favuriha permezz ta' sentenza datata 16 ta' Ġunju 2008. Il-Qorti likwidat il-kumpens dovut lilha fl-ammont ta' €11,392.13. Minn dik is-sentenza ma ġie intavolat l-ebda appell. Madanakollu jirriżulta li Newbould telaq minn Malta u baqa' qatt ma ħallas l-ebda kumpens lill-attriċi.

F'Novembru tas-sena 2008 l-attriċi talbet u kisbet il-ħruġ ta' mandat ta' sekwestru eżekuttiv kontra Newbould u kontra AON

Malta Limited. Dan il-mandat ġie irtirat meta l-attriċi saret taf illi l-interessi tas-soċjetà AON Limited kienu ġew assenjati lis-soċjetà Mediterranean Insurance Brokers (Malta) Limited (MIB).

Jidher li f'dan iż-żmien l-attriċi saret taf li s-soċjetà assiguratrici ta' Newbould kienet fil-fatt GasanMamo Insurance Limited. Jirriżulta li hija intavolat protest kontra din is-soċjetà fl-20 ta' Frar 2009, madanakollu, ma ġiex ippreżentat kopja tiegħu fl-atti ta' din il-kawża. Permezz ta' kontro-protest datat 12 ta' Marzu 2009, is-soċjetà GasanMamo Insurance Limited irrespingiet il-pretensjonijiet tal-attriċi għaliex is-soċjetà AON Limited ma kienitx teżisti u fi kwalunkwe każ qatt ma kienet 'sub-agent' tagħha, kif ukoll peress illi kienet qiegħda tinsisti li l-attriċi naqset milli tosserva d-dettami tal-artikolu 10(2)(a) tal-Kap.104 tal-Liġijiet ta' Malta li jipprovdi inter alia:

"Ebda somma ma jkollha tithallas mill-assigurator awtorizzat taht id-disposizzjonijiet ta' qabel ta' dan l-artikolu (a) b'effett ta' sentenza, kemm-il darba qabel jew fi żmien sebat ijiem wara tmiem il-provi tal-attur fil-proċediment li fih tkun ġiet mogħtija s-sentenza, ma jingħatax avviż ta' dak il-proċediment b'att ġudizzjarju lill-assigurator awtorizzat."

Fid-9 ta' Ġunju 2009 l-attriċi ressqet talba quddiem din il-Qorti diversament presjeduta fejn talbet lill-Qorti sabiex issib li s-sentenza tal-Qorti tal-Maġistrati fl-ismijiet Maria Spiteri vs Richard Nigel Newbould tas-16 ta' Ġunju 2008 hija esegwibbli kontra s-soċjetajiet MIB Limited u GasanMamo Insurance Limited. Permezz ta' sentenza datata 15 ta' April 2010 il-Qorti laqgħet l-eċċezzjoni preliminari tal-imħarka MIB Limited li permezz tagħha eċċepiet in-nuqqas ta' kompetenza tal-Qorti *ratione valoris*. Minn din id-deċiżjoni ma ġiex intavolat appell u minflok l-attriċi ressqet l-istess talba quddiem il-Qorti tal-Maġistrati.

Fis-16 ta' Ġunju 2010 l-attriċi ressqet ittra uffiċjali kontra s-soċjetajiet MIB Limited u GasanMamo Insurance Limited sabiex għal darb'oħra tinterpellahom jersqu għall-ħlas ta' kumpens.

Permezz ta' sentenza datata 23 ta' Novembru 2011, il-Qorti tal-Maġistrati ċaħdet it-talbiet attriċi in kwantu li s-soċjetà imħarrka MIB Limited hija ditta ta' *insurance brokers* u bħala tali bl-ebda mod ma tista' tassikura riskji, filwaqt illi fir-rigward tas-soċjeta GasanMamo Insurance Limited, il-Qorti sabet li l-attriċi ma kienitx osservat id-dettami tal-artikolu 10(2)(a) tal-Kap. 104 tal-Liġijiet ta' Malta għaliex ma kinitx ħadet ħsieb tavżaha bil-kawża fiż-żmien previst minn dak l-artikolu.

L-attriċi ressqet din l-azzjoni peress li tgħid li kien hemm negligenza u inkurja da parti tal-intimat għaliex il-kawża għaddanni kontra Newbould saret quddiem il-Qorti tal-Maġistrati minflok quddiem din il-Qorti, fejn il-likwidazzjoni tal-kumpens kien ikun għola, għaliex l-intimat naqas milli josserva d-dettami tal-artikolu 10(2) tal-Kap. 104 tal-Liġijiet ta' Malta u naqas milli jivverifika liema kienet is-soċjetà assiguratriċi ta' Newbould, kif ukoll għaliex il-mandat ta' sekwestru eżekuttiv ta' Novembru 2008 sar kontra s-soċjetà AON Malta Limited li ma kellha xejn x'taqsam mal-każ u riżultat ta' dan l-imsemmija soċjeta AON Malta Limited talbet u kisbet il-ħruġ ta' mandat ta' sekwestru kontra l-attriċi.

L-attriċi tikkontendi li minħabba l-aġir kolpuż tal-intimat fit-tweqqi tal-inkarigu tiegħu, hija sofriet danni konsistenti fl-ispejjeż ġudizzjarji tal-proċeduri kollha msemmija, fl-ispejjeż professjonali tal-abbli difensur tagħha sabiex jassistiha f'dawn il-proċeduri, fil-kumpens likwidat mill-Qorti tal-Maġistrati permezz tas-sentenza tas-16 ta' Ġunju 2008, kif ukoll fil-kumpens addizzjonali li tgħid li kien jiġi likwidat favuriha li kieku l-intimat ipproċeda kontra Newbould quddiem din il-Qorti minflok quddiem il-Qorti tal-Maġistrati.

L-intimat ressaq eċċezzjoni ta' natura preliminari li in forza tagħha jeċċepixxi li l-attriċi għandha turi l-interess ġuridiku tagħha sabiex tipproponi din l-azzjoni in kwantu li hija għad għandha l-fakoltà tiġbor is-somma likwidata favur tagħha mill-Qorti tal-Maġistrati billi tipproċedi direttament kontra d-debitur Newbould. Madanakollu din il-Qorti hija sodisfatta li l-attriċi għandha l-interess ġuridiku neċessarju sabiex tressaq din l-azzjoni, liema interess huwa personali, attwali, konkret, reali u dirett. Dan għaliex permezz ta' dawn il-proċeduri l-attriċi

qiegħda titlob likwidazzjoni u ħlas ta' danni konsegwenza tal-allegat aġir kolpevoli tal-intimat fl-inkarigu professjonali minnu esegwit. Għalkemm huwa rilevanti għall-finijet ta' din il-kawża li s-sentenza tas-16 ta' Ġunju 2008 għadha tista' tiġi eżegwita kontra Newbould, jibqa' l-fatt illi din hija kawża bbażata fuq allegat negligenza professjonali, u l-allegat nuqqasijiet li fuqhom tippernja l-pretensjonijiet tagħha l-attriċi huma indipendenti mill-fatt illi ma sarx tentattiv sabiex is-sentenza msemmija tiġi eżegwita kontra Newbould. Għaldaqstant, din l-eċċezzjoni qiegħda tiġi respinta.

Fil-mertu, in linea ta' prinċipju ġenerali, kif ingħad mill-Qorti tal-Appell Inferjuri fis-sentenza fl-ismijiet Maureen Scicluna vs Dr Anthony P. Farrugia tas-6 ta' April 2005:

*"Premessi dawn il-fatti, hi giurisprudenza pacifika illi r-rapport li jgħaddi bejn klijent u l-avukat jew il-prokuratur legali li jqabbad għall-affarijiet tiegħu gudizzjarji huwa dak ta' mandat. Ara **Kollez. Vol. XXIX P I p 617**. Jitnissel minn dan illi l-inkarigu konferit lill-professjonista jimplika fil-mandatarju l-poter li jagħmel dak kollu li hu mehtieg għall-ezekuzzjoni ta' l-inkarigu li jkun ircieva (**Kollez. Vol. XXIX P II p 968; Vol. XLI P I p 572; "Avv. Dr. Louis Vella et -vs- Direttur tal-Lottu Pubbliku", Appell, 8 ta' Mejju 2000**)."*

Il-Qorti tal-Appell fis-sentenza tagħha tal-4 ta' Diċembru 1957 fl-ismijiet Spiridione Zammit vs Avv. Dr. Antonio Caruana qalet hekk dwar ir-responsabbiltà tal-avukat:

"Dawn il-Qrati, minn żmien twil, irritenew li "l'avvocato non ha bisogno di provare l'incarico, dovendo bastare la sua asserzione circa tale incarico" (Vol. XVIII-II-65, 240; Vol. XX-II-479; Vol. XXVI-III-255; Vol. XVIII-I-216; Vol. XXIX-II-801, 1026; Vol. XXX-II-238). Gie ukoll affermat minn din il-Qorti li "la colpa come elemento per la rifazione dei danni non si verifica nell'avvocato o altro consulente legale pero ciò che il giudizio da lui espresso viene dal tribunal riconosciuto erroneo, ammenocché l'errore non sia così manifesto da essere l'effetto di colposa ignoranza o di evidente incapacità" (Vol. XXVII-I-262; u Appell Ċivili 13 ta'

Frar 1905 in re "Cremona vs. Dr Cremona"). F'dan is-sens ukoll hija s-sentenza tal-Prim' Awla tal-Qorti Ċivili riportata fil-Volum XXIX, parte II, paġina 341. B'sentenza tal-25 ta' Ġunju 1893, il-Qorti ta' Messina qalet:- "Gli avvocati e i procuratori legali non sono responsabili di fronte ai loro clienti se non per dolo o frode, oppure per supina ignoranza o per grave incuria" (Coen, voce Avvocati e Procuratori Legali, par. 364); u l-Qorti ta' Ruma, b'sentenza tat-23 ta' Novembru 1897 (ibid. Para 532), marret iżjed il-quddiem u qalet:- "L'errore professionale dell'avvocato niente ha di comune colla colpa e colla imperizia, e non obbliga a risarcimento di danni". L-istess prinċipji ġew akkolti fid-Dritt Franciż, u infatti, il-Prokuratur Ġenerali Dupin, fir-rekwizitorja kontra tabib quddiem il-Qorti ta' Kassazzjoni Franciża, qal:- 'Per aversi responsabilità professionale fa d'uopo che taluno abbia commesso una colpa, non usando la dovuta vigilanza sopra sè medesimo o sui propri atti, o dando prova di una ignoranza imperdonabile nell'esercizio della sua professione" (Dalloz, Responsabilità, no. 129, para. 2)."

L-istess Qorti fis-sentenza tagħha fl-ismijiet Carmelo Agius Fernandez et vs Avukat Dottor Filippo Nicolo Buttigieg tas-6 ta' Ottubru 1958 irriteriet illi:

"Huwa ormaj paċifiku fil-ġurisprudenza nostrali, li taqbel f'dan il-pont ma' dik taljana u franciża, illi l-avukat ma jistax ikun ritenut responsabbli di fronti għall-klijent tiegħu sempliciment għaliex il-parir tiegħu ikun żbaljat, imma, biex tigi radikata dik ir-responsabilità, jeħtieġ li jkun hemm aġir doluż ossija frawdolenti, jew inkella li l-iżball tal-avukat ikun l-effett ta' dak li b'nomenklatura diversi, iżda b'identita` ta' sostanza, tissejjaħ "colposa ignoranza" jew "supina ignoranza" jew "evidente incapacita`", jew "grave incuria" (ara sentenza ta' din il-Qorti "Zammit vs Avvocato Dr Antonio Caruana", 4 ta' Dicembru 1957, li fiha hemm imsemmija sentenzi oħra);

Mhux dissimili hija l-ġurisprudenza ngliza; fejn sabiex fil-każ ta' konsulent ikun hemm "actionable negligence" jeħtieġ li jkun hemm "gross ignorance or gross negligence"

(ara Hunter vs Caldwell, 10 Q.B. 69, 83; 16 L.J., Q.B. 274; u Blyth vs Fladgate, 60 L.J., Ch. 66; u ara wkoll Roscoe's Digest of the Law of Evidence on the Trial of Civil Actions, 29th edition)."

Inghad ukoll mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fis-sentenza tagħha tat-23 ta' Lulju 1958 fl-ismijiet Mose Tabone vs Avv. Dr. Joseph Ferdinand Cassar Galea:

"In tema legali jingħad li għalkemm l-azzjoni tad-danni dovuti għal żball professjonali tista' tkun imnissla minn "culpa" kontrattwali, ossija "ex contractu", jew minn "culpa" extra-kontrattwali, l-azzjoni odjerna hija bażata fuq il-kolpa akwiljana, li hija mdaħħla skond il-liġi ċivili tagħna taħt l-art. 1074 u 1075 (illum art. 1031 u 1032)... Il-prinċipji japplikaw ruħhom anke għal dawk il-membri tal-kommunita` li jeżerċitaw il-professjonijiet liberali (ara Dalloz, 20 ta' Lulju 1862, Giurisprudenza Volume I, 419, anno 1862)... It-teorija tal-iskużabbilita` tal-iżbalji professjonali ma ħolqotx speċi oħra ta' ħtija oltre dawk rikonoxxuti mill-liġi komuni, imma stabbiliet kriterju Prattiku dwar id-diffikoltà li tinkorri "in subjecta materia" għat-tfittxija tal-ħtija fl-iżbalji li jaqgħu fihom, bħal bnedmin umani kollha, dawk li jeżerċitaw il-professjonijiet. Fejn l-iżball ta' kommissjoni jew ta' ommissjoni huwa dovut għall-imperfezzjoni tax-xjenza jew arti, skond il-każ, l-aġenti mhux ritenuti responsabbli; imma fejn il-persuna persegwitata għad-danni tonqos, tittraskura formalitajiet indispensabbli u perentorji, kif ukoll turi negligenza fl-eżerċizzju tal-attività professjonali tagħha, jew turi injoranza grassa fl-istess arti tagħha, ma hemmx ebda raġuni legali għaliex ma għandhiex tkun tenuta li tirrispondi, skond il-liġi komuni, għad-danni versu d-danneġġjat."

Applikati dawn il-prinċipji għall-kawża li għandha quddiemha illum, din il-Qorti ssib illi ma kien hemm l-ebda aġir doluż u lanqas inkurja gravi jew 'gross negligence' da parti tal-intimat fit-twettiq tal-inkarigu tiegħu.

Din il-Qorti tibda billi tiċċara li l-fatt waħdu li l-attriċi tilfet il-kawża intavolati minnha u għalhekk ma rnexxilhiex tirkupra d-danni likwidati favuriha minghand is-soċjetà assiguratrici ta' Newbould ma jfissirx awtomatikament illi jaħti b'xi mod l-avukat li kien qiegħed jassistiha.

L-attriċi tilmenta mill-fatt illi l-intimat naqas għaliex intavola l-kawża għad-danni kontra Newbould quddiem il-Qorti tal-Maġistrati minflok quddiem din il-Qorti. Hija tikkontendi li filwaqt li quddiem il-Qorti tal-Maġistrati gie dikjarat li sofriet disabilità permanenti ta' 5%, li kieku l-kawża saret quddiem din il-Qorti, kienu jigu maħtura esperti mediċi sabiex jistabbilixxu l-perċentwali tad-disabilità permanenti li sofriet konsegwenza tal-inċident, li skont hi, huwa għola minn 5%. Madanakollu, l-attriċi mhux talli naqset milli tressaq l-iċken prova sabiex tissostanzja l-pretensjoni tagħha li hija sofriet disabilità permanenti ta' aktar minn 5%, talli naqset ukoll milli tressaq prova li d-deċiżjoni li l-kawża in kwistjoni ssir quddiem il-Qorti ta' Maġistrati saret milli intimat mingħajr ma kien hemm akwijexxenza da parti tagħha.

Fir-rigward tal-proċeduri li ġew intavolati quddiem din il-Qorti diversament presjeduta sabiex is-sentenza tas-16 ta' Ġunju 2008 tkun eżegwibbli fil-konfront tal-assiguratrici ta' Newbould, il-Qorti ttenni li l-fatt illi dik il-Qorti sabet illi ma kellhiex kompetenza *ratione valoris* sabiex tieħu konjizzjoni tat-talbiet ma jfissirx awtomatikament li kien hemm inkurja gravi da parti tal-intimat. L-intimat applika l-għarfien legali tiegħu għal każ illi kellu quddiemu u fil-fehma tiegħu, fiċ-ċirkostanzi tal-każ, il-kawża kellha ssir quddiem il-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili u mhux quddiem il-Qorti tal-Maġistrati. Mhuwiex biżżejjed il-fatt illi l-Qorti ma qablitx miegħu sabiex id-deċiżjoni tal-intimat li jipproċedi quddiemha tiġi kkunsidrata bħala negligenza grassa.

B'referenza għall-kumpannija assiguratrici ta' Newbould, il-Qorti tibda billi tirrileva li l-attriċi ma ressqet l-ebda prova konvinċenti sabiex tissostanzja l-argument tagħha li l-intimat kien inkarigat sabiex jivverifika liem kienet is-soċjetà assiguratrici ta' Newbould u li huwa naqas fl-inkarigu tiegħu għaliex kien biss wara li nqatgħet is-sentenza tas-16 ta' Ġunju li l-partijiet saru jafu li l-assiguratrici ta' Newbould ma kienitx

AON Malta Limited. B'żieda ma dan, din il-Qorti tqis illi fis-sentenza tagħha tat-23 ta' Novembru 2011, li biha ċaħdet it-talbiet attriċi sabiex is-sentenza tiġi eżegwita kontra MIB Limited u GasanMamo Insurance Limited, il-Qorti tal-Maġistrati osservat illi:

*"Wara, l-attriċi kienet ghamlet ittra ufficjali lis-socjeta' AON u anke harget mandati esekuttivi (vide Dok MS2 a fol. 23 fl-ismijiet 'Maria Spiteri vs Richard Nigel Newbould u AON Malta Ltd' u **kien f'dan l-istadju li saret taf li s-socjeta' assikuratriċi ta' Newbould kienet GasanMamo Insurance.** Sostniet, li peress li kienet innotifikat lir-rapprezentanti tas-socjeta', GasanMamo Insurance xorta wahda kellhom jagħmlu l-hlas. Fil-fatt tghid li għall-ewwel din is-socjeta', cioè GasanMamo, kienet ser thallasha izda kollox kien waqaf fuq ordni ta' Dr. Zammit Maempel. Qalet li sal-lum hija ma tistax tiekol minhabba l-ksur li kellha, għandha problemi kbar fil-hanek ta' halqha u qed tonfoq hafna spejjez f'dan ir-rigward li huma hafna aktar milli ngħatat mill-Qorti.*

*L-attriċi iddikjarat li s-socjeta' konvenuta Mediterranean Insurance Brokers (Malta) Limited giet assenjata l-interessi tas-socjeta' AON. **Hasset li s-socjeta' AON dahket biha għaliex nonostante li kienet kitbitilha diversi drabi, qabel ma kienet ipprezentat il-kawza li għa giet deciza (vide Dok. 'MS3' fl-ismijiet 'Maria Spiteri vs Richard Nigel Newbould'), din is-socjeta' qatt ma għarfitha li ma kienitx is-socjeta' assikuratriċi li kellha tiġi indirizzata.** Qalet ukoll li Newbould illum il-gurnata ma jghix hawn Malta aktar."* (Sottolinejar ta' din il-Qorti).

Jirriżulta għalhekk illi f'dawk il-proċeduri, kienet l-attriċi stess illi stqarret illi hija ma kinitx taf illi s-socjeta' assikuratriċi ta' Newbould kienet GasanMamo Insurance Limited u mhux AON Malta Limited. Ma tressqet l-ebda prova li l-intimat kien jaf b'dan kollu meta saret l-ittra ufficjali ta' April tal-2007 u lanqas meta sar il-mandat ta' sekwestru ta' Novembru 2008. Isegwi għalhekk illi ma tistax titqies li kien xi negligenza da parti tal-

intimat minhabba l-fatt illi għall-bidu ma ġietx identifikata s-soċjetà assiguratrici proprja ta' Newbould.

L-attrici qiegħda titlob ukoll mingħand l-intimat ir-rizarciment tad-danni likwidati mill-Qorti tal-Maġistrati permezz tas-sentenza tas-16 ta' Ġunju 2008. Madanakollu, b'żieda ma dak kollu li diġà intqal, kif sewwa jeċċepixxi l-intimat, xejn ma jwaqqaf lill-attrici milli tipprowa tesegwixxi din is-sentenza kontra Newbould, minkejja li jinsab imsiefer. Fi kwalunkwe każ, ċertament illi l-intimat mhuwiex responsabbli għall-fatt illi d-debitur tal-attrici telaq minn Malta u baqa' ma ħallasx il-kumpens likwidat mill-Qorti kif donnha qiegħda tippretendi l-istess attrici.

Din il-Qorti tikkonkludi billi tgħid illi filwaqt illi tissimpatizza mal-attrici li sabet ruħha f'sitwazzjoni fejn kważi għaxar snin wara li l-Qorti tal-Maġistrati illikwidat favur tagħha l-kumpens dovut lilha, għadha ma rkupratx ċenteżmu, ma jirriżultax illi dan kollu għara minhabba inkurja gravi jew negligenza da parti tal-intimat.

Għalhekk u għal dawn ir-ragunijiet, il-Qorti taqta' u tiddeċiedi billi filwaqt illi tiċċad l-eċċezzjoni tal-intimat dwar in-nuqqas ta' interess ġuridiku, tiċċad it-talbiet kollha attrici.

In vista taċ-ċirkostanzi partikolari tal-każ, kull parti għandha tbatlha l-ispejjeż tagħha.

IMHALLEF

DEP/REG